

Medijski jak kao superjunak!

Ime i prezime:

Knjižica s radnim materijalima za učenike
3. razreda osnovne škole
Šk. god. 2024./2025.

Impressum

Autori:

Prof. sr. sc. Danijel Labaš
Prof. dr. sc. Igor Kanižaj
Izv. prof. dr. sc. Lana Ciboci Perša
Katarina Blažina Mukavec, mag. comm.

Urednica:

Katarina Blažina Mukavec, mag. comm.

Lektura:

Prof. dr. sc. Danijel Labaš

Recenzentica:

Lana Banovec Čović, mag. prim. educ.

Zagreb, kolovoz 2024.

Program *Medijski jak - kao superjunak!* provodi se uz financijsku potporu Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike te zaklade Hrvatska za djecu. Sav sadržaj ove Knjižice isključiva je odgovornost Društva za komunikacijsku i medijsku kulturu te ne odražava stajališta Ministarstva i Zaklade.

MINISTARSTVO RADA, MIROVINSKOGA
SUSTAVA, OBITELJI I SOCIJALNE POLITIKE

ZAKLADA
HRVATSKA
ZA DJECU

Sadržaj:

1. Lekcija 1 - Oglašavanje u medijima	4
1.1. Što već znam o oglašavanju? Provjerimo početno znanje!	5
1.2. Radni listić	7
1.3. Evaluacijski listić - 1. sat	9
1.4. Domaća zadaća	10
1.5. Radni listić	12
1.6. Što znam o oglašavanju? Provjerimo naše znanje!.....	13
1.7. Evaluacijski listić - 2. sat	15
2. Lekcija 2 - Videoigre	16
2.1. Što već znam o videoigrama? Provjerimo početno znanje!.....	17
2.2. Radni listić	19
2.3. Evaluacijski listić - 1. sat	21
2.4. Domaća zadaća	22
2.5. Radni listić	23
2.6. Što znam o videoigrama? Provjerimo naše znanje!.....	24
2.7. Evaluacijski listić - 2. sat	26
3. Lekcija 3 - Pretraživanje interneta	27
3.1. Što već znam o pretraživanju interneta? Provjerimo početno znanje!.....	28
3.2. Radni listić	30
3.3. Evaluacijski listić - 1. sat	31
3.4. Domaća zadaća	32
3.5. Što znam o pretraživanju interneta? Provjerimo naše znanje!.....	33
3.6. Evaluacijski listić - 2. sat	35
4. Lekcija 4 - Privatnost (i pravila ponašanja) na internetu	36
4.1. Što već znam o privatnosti na internetu? Provjerimo početno znanje!	37
4.2. Radni listić	39
4.3. Evaluacijski listić - 1. sat	41
4.4. Domaća zadaća	42
4.5. Što već znam o privatnosti na internetu? Provjerimo naše znanje!	43
4.6. Evaluacijski listić - 2. sat	45
5. Kraj	46
6. Korišteni izvori	47

Lekcija 1
Oglašavanje
u medijima

Lekcija 1 Oglašavanje u medijima

1.1. Što već znam o oglašavanju? Provjerimo početno znanje!

1. Koji je glavni cilj oglasa?
 - a) Zabaviti ljude.
 - b) Informirati ljude.
 - c) Potaknuti ljude da kupe proizvod.
 - d) Obrazovati ljude.

2. Kada oglašivač koristi poznatog animiranog lika iz crtanog filma, to je zato da bi oglas bio:
 - a) informativniji
 - b) zanimljiviji i privlačniji djeci
 - c) dosadniji.

3. Što znači „sponzorirani video“ na YouTubeu?
 - a) Video bez glazbe.
 - b) Video koji je netko platio za promociju proizvoda ili neke usluge.
 - c) Video s podnaslovima.

4. Koji je cilj prikrivenog oglašavanja?
 - a) Sakriti proizvod od gledatelja.
 - b) Promovirati proizvod, a da gledatelji ne primijete da je to oglas.
 - c) Napraviti video zanimljivijim.

5. Svi se proizvodi ne smiju oglašavati. Razvrstaj u tablicu proizvode i usluge koji se smiju i ne smiju oglašavati.

Slatkiši

Oružje

Cigarete

Videoigre

Pirotehnička sredstva

Igračke za djecu

Hrana

Alkohol

DOPUŠTENOGLAŠAVANJE	NEDOPUŠTENOGLAŠAVANJE

6.

Označi jesu li sljedeće tvrdnje točne ili netočne.

1. Oglasi su ponekad napravljeni da izgledaju kao dio crtića.	TOČNO	NETOČNO
2. Neki oglasi pokušavaju utjecati na tvoje emocije kako bi te potaknuli na kupnju.	TOČNO	NETOČNO
3. Oglasi uvijek vjerno prikazuju proizvod i njegove karakteristike.	TOČNO	NETOČNO
4. Na YouTubeu oglasi se mogu pojaviti prije, tijekom i nakon videa.	TOČNO	NETOČNO
5. Svi influenceri promoviraju samo proizvode koje koriste.	TOČNO	NETOČNO
6. Svi proizvodi koje influenceri preporučuju na svojim profilima su besplatni.	TOČNO	NETOČNO
7. Influenceri često dobivaju novac za preporučivanje proizvoda na svojim profilima na društvenim mrežama.	TOČNO	NETOČNO
8. Prikriveno oglašavanje je uvijek jasno vidljivo i označeno.	TOČNO	NETOČNO

Lekcija 1 Oglašavanje u medijima

1.2. RADNI LISTIĆ

- Izradite vlastiti oglas pomoću kojeg ćete promovirati udomljavanje životinja iz skloništa. Pritom je važno da koristite nekog ljubimca (npr. psa ili mačku) koji će vašim vršnjacima objasniti zašto treba udomljavati životinje.

Koja će životinja biti vaš glavni lik u oglasu?

Kako ćete ga nazvati?

Čime ćete u oglasu potaknuti djecu na udomljavanje životinja?

Kako će glasiti slogan?

U kojim ćete medijima prikazivati ovaj oglas (radio, televizija, internet, društvene mreže, novine)?

Zašto ste odabrali baš taj medij?

Nacrtajte svoj oglas.

A large, empty rectangular area with a light yellow background, intended for drawing an advertisement.

Nacrtajte svoj oglas, ali ovaj put koristite tehniku prikrivenog oglašavanja.

A large, empty rectangular area with a light yellow background, intended for drawing a hidden advertisement.

1.3. EVALUACIJSKI LISTIĆ - 1. SAT

Kako ti se svidjela današnja radionica? Zaokruži lice.

1.4. DOMAĆA ZADAĆA

Odaberi jedan od ponuđena dva zadatka i riješi ih zajedno s roditeljima.

1.

Pogledajte neki dječji televizijski program te napravite popis oglasa koje ste primijetili tijekom 15 minuta gledanja tog programa.

	NAZIV BRENDA	VRSTA PROIZVODA	KORIŠTENE TEHNIKE
OGLAS 1			
OGLAS 2			
OGLAS 3			
OGLAS 4			
OGLAS 5			

Lekcija 1 Oglašavanje u medijima

2.

Tijekom gledanja televizije, dogovorite se da ćete zajedno ocjenjivati oglase koje vidite. Koristite skalu od 1 do 5 (pri čemu je 1 loše, a 5 odlično) kako biste ocijenili svaki oglas prema kriterijima kao što su kreativnost, jasnoća poruke i privlačnost. Na kraju, raspravite zašto ste dali određene ocjene i što mislite da bi se moglo poboljšati.

	OCJENA DIJETE	OCJENA RODITELJ	KOMENTAR
OGLAS 1			
OGLAS 2			
OGLAS 3			
OGLAS 4			
OGLAS 5			

1.5. RADNI LISTIĆ

1.

Pregledavanje YouTube videa

Kao grupa odaberite nekoliko videozapisa popularnih influencera (koje pratite ili ste čuli za njih) na YouTubeu. Pogledajte odabrani videozapis i pokušajte otkriti prikrivene oglase - ako ih ima!

Koliko ste oglasa pronašli?

Koju su vrstu proizvoda ili usluga promovirali takvi oglasi?

Opišite oglas u kojem ste pronašli tehnike prikrivenog oglašavanja.

Jeste li vi poželjeli imati proizvod koji se u videozapisu prikriveno oglašava?

1.6. Što znam o medijima? Provjerimo naše znanje!

1. Koji je glavni cilj oglasa?
 - a) Zabaviti ljude.
 - b) Informirati ljude.
 - c) Potaknuti ljude da kupe proizvod.
 - d) Obrazovati ljude.

2. Kada oglašivač koristi poznatog animiranog lika iz crtanog filma, to je zato da bi oglas bio:
 - a) informativniji
 - b) zanimljiviji i privlačniji djeci
 - c) dosadniji.

3. Što znači „sponzorirani video“ na YouTubeu?
 - a) Video bez glazbe.
 - b) Video koji je netko platio za promociju proizvoda ili neke usluge.
 - c) Video s podnaslovima.

4. Koji je cilj prikrivenog oglašavanja?
 - a) Sakriti proizvod od gledatelja.
 - b) Promovirati proizvod, a da gledatelji ne primijete da je to oglas.
 - c) Napraviti video zanimljivijim.

5. Svi se proizvodi ne smiju oglašavati. Razvrstaj u tablicu proizvode i usluge koji se smiju i ne smiju oglašavati.

Slatkiši

Oružje

Cigarete

Videoigre

Pirotehnička sredstva

Igračke za djecu

Hrana

Alkohol

DOPUŠTENOGLAŠAVANJE	NEDOPUŠTENOGLAŠAVANJE

6.

Označi jesu li sljedeće tvrdnje točne ili netočne.

1. Oglasi su ponekad napravljeni da izgledaju kao dio crtića.	TOČNO	NETOČNO
2. Neki oglasi pokušavaju utjecati na tvoje emocije kako bi te potaknuli na kupnju.	TOČNO	NETOČNO
3. Oglasi uvijek vjerno prikazuju proizvod i njegove karakteristike.	TOČNO	NETOČNO
4. Na YouTubeu oglasi se mogu pojaviti prije, tijekom i nakon videa.	TOČNO	NETOČNO
5. Svi influenceri promoviraju samo proizvode koje koriste.	TOČNO	NETOČNO
6. Svi proizvodi koje influenceri preporučuju na svojim profilima su besplatni.	TOČNO	NETOČNO
7. Influenceri često dobivaju novac za preporučivanje proizvoda na svojim profilima na društvenim mrežama.	TOČNO	NETOČNO
8. Prikriveno oglašavanje je uvijek jasno vidljivo i označeno.	TOČNO	NETOČNO

1.7. EVALUACIJSKI LISTIĆ - 2. SAT

Kako ti se svidjela današnja radionica? Zaokruži lice.

Lekcija 2
Videoigre

Lekcija 2 Videoigre

2.1. Što već znam o videoigrama? Provjerimo početno znanje!

1. 1. Zaokruži točan odgovor.

1.1. PEGI su oznake koje služe za:

- a) klasifikaciju videoigara prema preporučenoj dobi igrača
- b) kupnju najnovijih videoigara
- c) prepoznavanje matematičkih videoigara.

1.2. Prve videoigre pojavile su se:

- a) 1850-ih godina
- b) 1950-ih godina
- c) 2010-ih godina.

2. Poveži oznake videoigara s njihovim značenjem:

Avanturističke

Igre koje se temelje na kretanju, fizičkim izazovima i brzom reakciji.

Akcijske

Igre u kojima otkrivamo i istražujemo nove svjetove te rješavamo zagonetke.

Strateške

Igre u kojima je važno planiranje svakog poteza, razmišljanje i pronalaženje rješenja.

3. Označite jesu li sljedeće tvrdnje točne ili netočne.

1. Osoba koja predugo/previše igra videoigre može postati ovisna o njima.	TOČNO	NETOČNO
2. Prekomjerno igranje nasilnih videoigara može djecu potaknuti na nasilje.	TOČNO	NETOČNO
3. Edukativne videoigre su one iz kojih možemo nešto naučiti.	TOČNO	NETOČNO
4. Tijekom igranja videoigara na internetu smijemo kupovati razne dodatke i nadogradnje bez da roditelje pitamo za dopuštenje.	TOČNO	NETOČNO
5. Postoje videoigre koje nisu primjerene za moju dob.	TOČNO	NETOČNO
6. S osobama s kojima se susrećem tijekom igranja online videoigara smijem dijeliti svoje osobne podatke (poput stvarnog imena i prezimena, škole, adrese i sl.).	TOČNO	NETOČNO

4. Poveži slike s videoigrama kojima pripadaju:

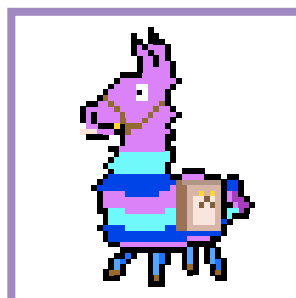
Brawl Stars

Minecraft

Fortnite

Call of Duty

Lekcija 2 Videoigre

2.2. RADNI LISTIĆ

U paru osmislite vlastitu videoigru iz koje možete nešto naučiti.

1. Upišite naziv videoigre: _____

2. Ukratko opišite radnju videoigre:

3. Što igrači mogu naučiti iz ove videoigre?

4.

Nacrtajte glavne likove ili logo vaše videoigre:

A large, empty rectangular area with a light purple gradient, intended for drawing the main characters or logo of a video game.

2.3. EVALUACIJSKI LISTIĆ - 1. SAT

Kako ti se svidjela današnja radionica? Zaokruži lice.

2.4. DOMAĆA ZADAĆA

Razgovaraj s roditeljima o videoigrama koje su oni igrali kao djeca.

1. Na kojem uređaju/uređajima su ih igrali?

2. Koje su im videoigre bile omiljene?

3. Je li tada bilo moguće igranje s drugim igračima koje ne poznaju?

4. 4. Jesu li roditelji smjeli igrati videoigre koliko god žele ili su imali neka pravila?

Potakni roditelje da tvoju jednu omiljenu videoigru odigrate zajedno. Tako će i roditelji imati bolji uvid u videoigre koje ti se sviđaju i uz koje voliš provoditi vrijeme.

Koju ste videoigru igrali?

2.5. RADNI LISTIĆ

Kao grupa upišite u tablicu pet videoigara po vašem izboru. Odgovorite na postavljena pitanja za svaku videoigru.

Naziv videoigre	Sadrži li igra nasilje?	Možete li iz ove igre nešto naučiti?	Što misliš koju PEGI oznaku ima igra?

2.6. Što znam o videoigrama? Provjerimo naše znanje!

1. 1. Zaokruži točan odgovor.

1.1. PEGI su oznake koje služe za:

- a) klasifikaciju videoigara prema preporučenoj dobi igrača
- b) kupnju najnovijih videoigara
- c) prepoznavanje matematičkih videoigara.

1.2. Prve videoigre pojavile su se:

- a) 1850-ih godina
- b) 1950-ih godina
- c) 2010-ih godina.

2. Poveži oznake videoigara s njihovim značenjem:

Avanturističke

Igre koje se temelje na kretanju, fizičkim izazovima i brzom reakciji.

Akcijske

Igre u kojima otkrivamo i istražujemo nove svjetove te rješavamo zagonetke.

Strateške

Igre u kojima je važno planiranje svakog poteza, razmišljanje i pronalaženje rješenja.

Lekcija 2 Videoigre

3. Označite jesu li sljedeće tvrdnje točne ili netočne.

1. Osoba koja predugo/previše igra videoigre može postati ovisna o njima.	TOČNO	NETOČNO
2. Prekomjerno igranje nasilnih videoigara može djecu potaknuti na nasilje.	TOČNO	NETOČNO
3. Edukativne videoigre su one iz kojih možemo nešto naučiti.	TOČNO	NETOČNO
4. Tijekom igranja videoigara na internetu smijemo kupovati razne dodatke i nadogradnje bez da roditelje pitamo za dopuštenje.	TOČNO	NETOČNO
5. Postoje videoigre koje nisu primjerene za moju dob.	TOČNO	NETOČNO
6. S osobama s kojima se susrećem tijekom igranja online videoigara smijem dijeliti svoje osobne podatke (poput stvarnog imena i prezimena, škole, adrese i sl.).	TOČNO	NETOČNO

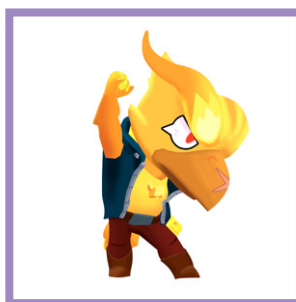
4. Poveži slike s videoigrama kojima pripadaju:

Brawl Stars

Minecraft

Fortnite

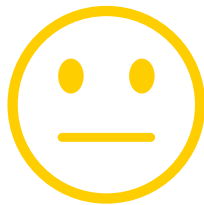
Call of Duty

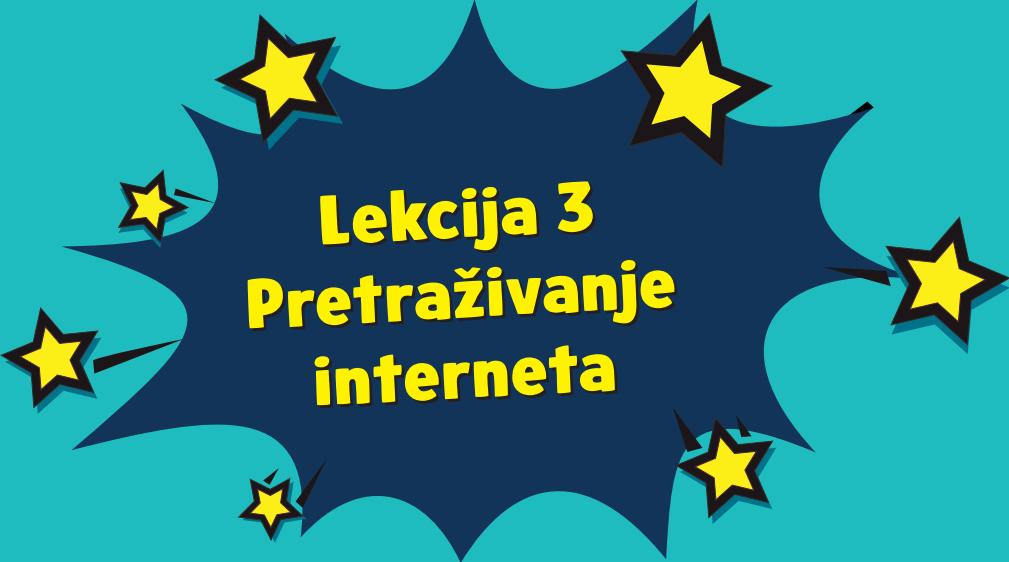

2.7. EVALUACIJSKI LISTIĆ - 2. SAT

Kako ti se svidjela današnja radionica? Zaokruži lice.

Lekcija 3
Pretraživanje
interneta

Lekcija 3 Pretraživanje interneta

3.1. Što znam o pretraživanju interneta? Provjerimo početno znanje!

1.

Što je internet? _____

2.

Označi jesu li sljedeće tvrdnje točne ili netočne.

1. Nikada nije potrebno provjeravati informacije koje pronađem na internetu.	TOČNO	NETOČNO
2. Dobro je uvijek koristiti više pretraživača za svaku pretragu na internetu.	TOČNO	NETOČNO
3. Prvi rezultati do kojih smo došli nisu uvijek točni i nisu ono što smo tražili.	TOČNO	NETOČNO
4. Svaka fotografija na koju naiđemo na internetu ne mora biti istinita.	TOČNO	NETOČNO
5. Kada naiđemo na mnogo fotografija treba ih dobro provjeriti.	TOČNO	NETOČNO
6. Kada naiđem na informacije, poruke i fotografije koje me uznemiruju trebam reći roditeljima.	TOČNO	NETOČNO

3.

Zaokruži točan odgovor.

3.1. Kako se zove najpoznatiji pretraživač na internetu koji koristi većina ljudi?

- a) Yahoo b) Brave c) Duck Duck Go d) Google e) Firefox

3.2. Kada na internetu moram odvojiti malo više vremena za provjeru sadržaja?

- a) Kada slušam glazbu. b) Kada gledam video zapise. c) Kada igram igre online.
d) Kada pretražujem pjevače. e) Kada tražim neke službene informacije.

3.3. Kako bih trebao/la reagirati kada naiđem na neki sadržaj koji me uznemirio ili mi je zbunjujući? (dva su točna odgovora)

- a) Izbrisat ću ga. b) Otići ću odmah dalje. c) Pravit ću se da se ništa nije dogodilo.
d) Pokušat ću sakriti od drugih. e) Reći ću roditeljima. f) Tražit ću pomoć učiteljice.

4.

Budući da smo mlađi od 14 godina kada naiđemo na neki uznemirujući sadržaj na internetu moramo reći roditeljima ili skrbniku. Kako bi ti reagirao/la da naiđeš na poruku koja te uznemirila dok si pretraživao internet, npr. netko ti je poslao fotografiju koja nije primjerena ili su ti se odjednom počeli otvarati brojni prozori na računalu ili na mobitelu dok si surfao/la (opiši ukratko)?

Lekcija 3 Pretraživanje interneta

3.2. RADNI LISTIĆ

Internet je često prvo mjesto gdje ćemo potražiti neke informacije koje nam nedostaju. Danas ćete uz pomoć interneta zajedno sa svojim prijateljem iz klupe saznati nešto više o prošlosti vašeg grada/mjesta iz koje dolazite.

1. U prvih 20 minuta pokušajte zajedno pronaći što više informacija o vašem mjestu preko jedne od tražilica koje već poznajete (npr. Yahoo ili Google).
2. Dok istražujete svoje mjesto naići ćete na raznolike stranice. Neke od njih bit će službene, a druge neslužbene. Npr. netko je od vaših prijatelja napisao nešto lijepo o svom mjestu i to će biti neslužbeni izvor informacija, ali ako u isto vrijeme nađete na informacije o vašem mjestu koje je objavila sama općina ili grad takve ćemo informacije smatrati službenima.
3. I još jedna napomena 😊 Sigurno ćete naići na puno fotografija. Budite oprezni kada vidite izvor informacija, odnosno tko je autor neke fotografije. Zato se nemojte iznenaditi ako uz nju piše da je na njoj vaše mjesto, a zapravo prikazuje nešto drugo.

Ovdje napišite na koje ste informacije naišli dok ste istraživali o svom gradu ili mjestu?

Nakon što ste zapisali ključne informacije, svaki tim treba ukratko prezentirati u razredu do kojih je informacija došao. Vidjet ćete da se vaše informacije razlikuju. Raspravite zašto ste koristili upravo te informacije, dok ste neke druge propustili. Sigurno ćete naučiti mnogo jedni od drugih dok istražujete.

3.3. EVALUACIJSKI LISTIĆ - 1. SAT

Kako ti se svidjela današnja radionica? Zaokruži lice.

3.4. DOMAĆA ZADAĆA

U ovom ćete zadatku zajedno s roditeljima naučiti kako pretražujući neki pojam na internetu možemo naići na različite informacije koje možda neće sve biti točne.

Vaš je zadatak pronaći što više informacija o vašoj školi na internetu. Ovaj će zadatak trajati 20 minuta, pa se s roditeljima dogovorite kada im najviše odgovara u danu. Možete istraživati putem mobitela ili računala.

Isti pojam, npr. OŠ _____ (vi ćete unijeti naziv vaše škole) unesite najprije u pretraživač GOOGLE, potom koristite DUCKDUCKGO. Sve ćete ih lako pronaći.

Evo pitanja koja su nam važna u ovom zadatku! Ne zaboravite ih ispuniti zajedno s roditeljima.

1. Koji je pretraživač najprije ponudio rezultate?

2. Koji je pretraživač ponudio rezultate na drugim jezicima, a ne samo na hrvatskom?

3. Koji je pretraživač ponudio najviše fotografija?

4. Na kojem se pretraživaču kao prvi izvor otvorila stranica vaše škole?

5. Koji je pretraživač najprije ponudio neki neslužbeni izvor (nečiju izjavu, blog, vlog...)?

6. Znaju li vaši roditelji za možda još neki pretraživač? (Ako da, navedite koji)?

Ponesite ovaj listić u školu i raspravite zajedno s drugima u razredu do kakvih su zaključaka oni došli i koliko su bili uspješni u pretraživanju. Što ste najviše zapamtili iz ove domaće zadaće koju ste trebali napraviti zajedno s vašim roditeljima/skrbnicima?

3.5. Što znam o pretraživanju interneta? Provjerimo naše znanje!

1. Što je internet? _____

2. Označi jesu li sljedeće tvrdnje točne ili netočne.

1. Nikada nije potrebno provjeravati informacije koje pronađem na internetu.	TOČNO	NETOČNO
2. Dobro je uvijek koristiti više pretraživača za svaku pretragu na internetu.	TOČNO	NETOČNO
3. Prvi rezultati do kojih smo došli nisu uvijek točni i nisu ono što smo tražili.	TOČNO	NETOČNO
4. Svaka fotografija na koju naiđemo na internetu ne mora biti istinita.	TOČNO	NETOČNO
5. Kada naiđemo na mnogo fotografija treba ih dobro provjeriti.	TOČNO	NETOČNO
6. Kada naiđem na informacije, poruke i fotografije koje me uznemiruju trebam reći roditeljima.	TOČNO	NETOČNO

3. Zaokruži točan odgovor.

3.1. Kako se zove najpoznatiji pretraživač na internetu koji koristi većina ljudi?

- a) Yahoo b) Brave c) Duck Duck Go d) Google e) Firefox

Lekcija 3 Pretraživanje interneta

3.2. Kada na internetu moram odvojiti malo više vremena za provjeru sadržaja?

- a) Kada slušam glazbu. b) Kada gledam video zapise. c) Kada igram igre online.
d) Kada pretražujem pjevače. e) Kada tražim neke službene informacije.

3.3. Kako bih trebao/la reagirati kada naiđem na neki sadržaj koji me uznemirio ili mi je zbunjujući? (dva su točna odgovora)

- a) Izbrisat ću ga. b) Otići ću odmah dalje. c) Pravit ću se da se ništa nije dogodilo.
d) Pokušat ću sakriti od drugih. e) Reći ću roditeljima. f) Tražit ću pomoć učiteljice.

4.

Budući da smo mlađi od 14 godina kada naiđemo na neki uznemirujući sadržaj na internetu moramo reći roditeljima ili skrbniku. Kako bi ti reagirao/la da naiđeš na poruku koja te uznemirila dok si pretraživao internet, npr. netko ti je poslao fotografiju koja nije primjerena ili su ti se odjednom počeli otvarati brojni prozori na računalu ili na mobitelu dok si surfao/la (opiši ukratko)?

3.6. EVALUACIJSKI LISTIĆ - 2. SAT

Kako ti se svidjela današnja radionica? Zaokruži.

Lekcija 4
Privatnost
(i pravila ponašanja)
na internetu

Lekcija 4
Privatnost
(i pravila ponašanja)
na internetu

4.1. Što već znam o privatnosti na internetu? Provjerimo početno znanje!

1. Što je digitalni trag i kako se stvara (zaokruži slovo ispred točnog odgovora)?

- a) Digitalni trag su podaci o nama koje stvaramo mi ili netko od nama bliskih osoba (kao što su roditelji) dijeljenjem podataka ili komunikacijom na internetu, preko društvenih mreža i u online igrama na različitim internetskim stranicama i ostaju trajno zapisani.
- b) Digitalni trag su podaci o nama koje stvaramo mi ili netko od nama bliskih osoba (kao što su roditelji) dijeljenjem podataka ili komunikacijom na internetu, preko društvenih mreža i u online igrama na različitim internetskim stranicama i čim isključimo internet oni se brišu.

2. Označi jesu li sljedeće tvrdnje točne ili netočne.

1. Sve što objavim na internetu ostaje trajno.	TOČNO	NETOČNO
2. Svaki puta kada pregledavam ili pretražujem neke internetske stranice ostavljam svoj digitalni trag.	TOČNO	NETOČNO
3. Bilo kojim klikom na različite sadržaje na internetu ne ostavljam digitalni trag.	TOČNO	NETOČNO
4. Digitalni trag ne ostavljam kada pretražujem sadržaje za nastavu i školu.	TOČNO	NETOČNO
5. Digitalni trag je poput otiska prsta u stvarnosti.	TOČNO	NETOČNO
6. Dobna granica za kreiranje profila na većini društvenih mreža je 10 godina.	TOČNO	NETOČNO

3. **Pročitajte sljedeće tvrdnje i odgovorite s DA ili NE.**

Prije nego što podijelim neku vijest, fotografiju ili videozapis svoje prijateljice ili svoga prijatelja, moram ga pitati za dopuštenje. DA NE

Kada me netko naljuti na internetu, odmah mu moram odgovoriti oštro i napasti ga. DA NE

4. **Svoju privatnost možemo zaštititi i postavljanjem lozinke koja nas štiti i od hakerskih napada. Pročitajte sljedeće tvrdnje i odgovorite s DA ili NE.**

Najbolje je koristiti lozinke poput 123456 ili abcdef, jer se lako pamte. DA NE

Kako ne bih zaboravio lozinku najbolje je odabrati datum rođenja, ime kućnog ljubimca ili moje osobno. DA NE

Za lozinku je najbolje kombinirati velika i mala slova i dodavati neke simbole i brojke. DA NE

Ako internetskom pregledniku dopustim da zapamti moju lozinku, ne može mi se dogoditi ništa loše. DA NE

Lozinka nije tajna i mogu je dati svojim prijateljima u razredu i podijeliti s prijateljima na internetu. DA NE

Pravila lijepog ponašanja na internetu su¹:

- **Izbjegavajte korištenje velikih tiskanih slova** jer u virtualnoj komunikaciji ona podrazumijevaju da ste ljuti te da na nekoga podižete glas ili vičete.
- Nemojte psovati i koristiti druge neprimjerene vulgarne izraze.
- **Razmislite prije nego odgovorite na poruke u ljutnji**, kasnije bi vam moglo biti žao.
- Nemojte vrijeđati, ponižavati, prijetiti ili biti nasilni prema drugim osobama u virtualnoj zajednici.
- Kako bi poruka bila pravilno shvaćena, **koristite emotikone koji su važan dio virtualne komunikacije**. No, i s njima treba pripaziti jer oni nikada ne mogu u potpunosti prikazati stvarno raspoloženje osobe. Treba paziti i na količinu emotikona koji se koriste u komunikaciji. Sve što se koristi u pretjeranim količinama, pa tako i emotikoni, može iritirati osobe s kojima komuniciramo.
- Ne objavljujte svoje fotografije ili informacije o sebi koje ne biste voljeli vidjeti na zidu svoje škole.
- **Ne objavljujte fotografije ili informacije o drugim osobama na internetu prije nego što dobijete njihovo dopuštenje.**
- U komunikaciji s drugima **nemojte se predstavljati pod tuđim imenom i prezimenom**. No, pritom sačuvajte vlastitu privatnost, ne objavljujte osobne podatke.
- **Ne prosljeđujte oglase, lančana pisma** ili druge neprimjerene sadržaje.
- **Ne sudjelujte u tuđim prepirkama i svađama**, osobito u onima u kojima se ponižava i vrijeđa druge. Ne potičite sami takve rasprave niti se ne obračunavajte s osobama koje vam nisu drage preko interneta.
- Privatne razgovore i rasprave vodite preko privatnih poruka.
- **Prilikom preuzimanja i objave sadržaja s interneta, uvijek navedite izvor** i na taj način poštuju autorstvo drugih. Sigurno ne biste voljeli da netko uzme nešto vaše i koristi se time bez vašeg dopuštenja.
- Ako naidete na otvorene profile/račune drugih osoba, odjavite se i ne čitajte njihove privatne poruke. Sigurno ne biste voljeli da netko čita vaše privatne poruke.
- **Poštujte zakone i pravila internetskih stranica i aplikacija** koje koristite.

Lekcija 4
Privatnost
(i pravila ponašanja)
na internetu

4.3. EVALUACIJSKI LISTIĆ - 1. SAT

Kako ti se svidjela današnja radionica? Zaokruži lice.

Lekcija 4
Privatnost
(i pravila ponašanja)
na internetu

4.5. Što znam o privatnosti na internetu? Provjerimo naše znanje!

1. Što je digitalni trag i kako se stvara (zaokruži slovo ispred točnog odgovora)?

- a) Digitalni trag su podaci o nama koje stvaramo mi ili netko od nama bliskih osoba (kao što su roditelji) dijeljenjem podataka ili komunikacijom na internetu, preko društvenih mreža i u online igrama na različitim internetskim stranicama i ostaju trajno zapisani.
- b) Digitalni trag su podaci o nama koje stvaramo mi ili netko od nama bliskih osoba (kao što su roditelji) dijeljenjem podataka ili komunikacijom na internetu, preko društvenih mreža i u online igrama na različitim internetskim stranicama i čim isključimo internet oni se brišu.

2. Označi jesu li sljedeće tvrdnje točne ili netočne.

1. Sve što objavim na internetu ostaje trajno.	TOČNO	NETOČNO
2. Svaki puta kada pregledavam ili pretražujem neke internetske stranice ostavljam svoj digitalni trag.	TOČNO	NETOČNO
3. Bilo kojim klikom na različite sadržaje na internetu ne ostavljam digitalni trag.	TOČNO	NETOČNO
4. Digitalni trag ne ostavljam kada pretražujem sadržaje za nastavu i školu.	TOČNO	NETOČNO
5. Digitalni trag je poput otiska prsta u stvarnosti.	TOČNO	NETOČNO
6. Dobna granica za kreiranje profila na većini društvenih mreža je 10 godina.	TOČNO	NETOČNO

3. **Pročitajte sljedeće tvrdnje i odgovorite s DA ili NE.**

Prije nego što podijelim neku vijest, fotografiju ili videozapis svoje prijateljice ili svoga prijatelja, moram ga pitati za dopuštenje. DA NE

Kada me netko naljuti na internetu, odmah mu moram odgovoriti oštro i napasti ga. DA NE

4. **Svoju privatnost možemo zaštititi i postavljanjem lozinke koja nas štiti i od hakerskih napada. Pročitajte sljedeće tvrdnje i odgovorite s DA ili NE.**

Najbolje je koristiti lozinke poput 123456 ili abcdef, jer se lako pamte. DA NE

Kako ne bih zaboravio lozinku najbolje je odabrati datum rođenja, ime kućnog ljubimca ili moje osobno. DA NE

Za lozinku je najbolje kombinirati velika i mala slova i dodavati neke simbole i brojke. DA NE

Ako internetskom pregledniku dopustim da zapamti moju lozinku, ne može mi se dogoditi ništa loše. DA NE

Lozinka nije tajna i mogu je dati svojim prijateljima u razredu i podijeliti s prijateljima na internetu. DA NE

**Došli smo do kraja našeg ovogodišnjeg druženja.
Hvala ti na trudu i pažnji koje si uložio/la u rješavanje
zadataka, evaluacija i provjera znanja.**

Čestitam ti, postao si pravi medijski superjunak!

KORIŠTENI IZVORI

¹Lana Ciboci, Igor Kanižaj, Danijel Labaš, Poštivanje sebe i drugih u virtualnom svijetu – Nastavni materijali za osnovne škole za učenike od 5. do 8. razreda

Fotografije: Shutterstock, Freepik.

